

OPINIA W ZAKRESIE AKTUALNEGO STANU OBSZARÓW CENNYCH PRZYRODNICZO NA TERENIE „ŁĄK NA KLINACH” ORAZ OCENY ZASADNOŚCI USTANOWIENIA UŻYTKU EKOLOGICZNEGO W OBRĘBIE ODIZOLOWANYCH OD SIEBIE ENKLAW

Opinię niniejszą sporządzono na podstawie wizji terenowej dokonanej w dniu 08 października 2021 r. przez interdyscyplinarny zespół specjalistów z udziałem strony społecznej – przedstawicielami mieszkańców: Stowarzyszeniem Zielone Kliny oraz na podstawie wcześniejszych wizji terenowych i wiedzy o tym terenie.

W ramach ostatniej wizji terenowej przeanalizowano aktualny stan poszczególnych obszarów zaproponowanych do ochrony przez Radę Miasta Krakowa – tzw. enklaw 1 – 6. Głównym elementem analizy była zasadność ustanowienia poszczególnych enklaw pod kątem prawidłowych warunków ochrony gatunków chronionych i potencjalnych zagrożeń dla trwałości ich siedlisk. Kluczowe w tym względzie było również sprawdzenie czy istotnie wszystkie cenne obiekty przyrodnicze znajdujące się na omawianym obszarze „Łąk na Klinach” zostały włączone do proponowanych enklaw lub nie występują przypadki gdy potrzeba lokalnego powiększenia enklaw jest zasadna z uwagi na sąsiednie występowanie cennych siedlisk lub miejsc występowania gatunków chronionych.

Głównymi wnioskami z przeprowadzonej wizji lokalnej, dotyczącymi wszystkich enklaw są:

- 1) Wszystkie enklawy zostały wyznaczone w sposób niekonsekwentny i niemerytoryczny, najprawdopodobniej bez wykonania nawet pobieżnej wizji lokalnej. Enklawy bardzo często nie obejmują równie cennych siedlisk i obiektów znajdujących się w sąsiedztwie ich granic.
- 2) Naturalnie wykształcona roślinność na terenie wyznaczonych enklaw nie jest obecnie chroniona, a nawet jest niszczone poprzez orkę i mulczowanie, usuwanie zakrzewień i zadrzewień (enklawy nr 3, 4 i 6) oraz prace ziemne związane z pogłębianiem i poszerzaniem cieków wodnych (enklawy nr 3 i 4).
- 3) Rozmiary enklaw są zbyt małe z punktu widzenia zapewnienia skutecznych warunków ochrony. Ma to istotne znaczenie, gdyż już obecnie są one poddawane dużej presji antropogenicznej, a w przypadku jej nasilenia poprzez zabudowę znacznego obszaru „Łąk na Klinach” konieczne jest uwzględnienie stref buforowych oraz odpowiednich korytarzy migracyjnych. Ochrona cennych siedlisk i gatunków w formie zaproponowanej przez Radę Miasta Krakowa ma charakter czysto fikcyjny, a ustanowienie użytku ekologicznego w takiej formie będzie kompletnie nieskuteczne.
- 4) W celu zagwarantowania prawidłowych, a nie wyłącznie fikcyjnych warunków ochrony cennych siedlisk i gatunków chronionych istnieje konieczność dokonania znaczących

zmian w lokalizacji planowanego obszaru chronionego. Należy przede wszystkim znacząco powiększyć jego obszar oraz połączyć obecnie najcenniejsze siedliskowo płaty w jeden w miarę zwarty obszar użytku ekologicznego, posiadający odpowiedni bufor tj. odsuwający tereny zabudowane na odpowiednią odległość od siedlisk i obiektów chronionych oraz zapewniający korytarze migracyjne.

Ustalenia wizji lokalnej przedstawione zostały poniżej w odniesieniu do poszczególnych enklaw.

Enklawa nr 1

Obszar wyznaczony do objęcia ochroną w sposób mało konsekwentny. Brak uwzględnienia siedlisk chronionych gatunków motyli, występujących poza jego północną granicą. Brak uwzględnienia obszaru podmokłego, stanowiącego fragment koryta okresowego cieku wodnego i ważny korytarz migracji zwierząt. Brak uwzględnienia rozległego wrzosowiska stanowiącego cenny przyrodniczo i bardzo rzadko występujący na terenie Krakowa element szaty roślinnej.

Głównym wnioskiem z wizji lokalnej jest potrzeba znaczącego powiększenia obszaru chronionego poprzez włączenie do niego cennych obszarów sąsiednich i zapewnienie ciągłości korytarzy migracyjnych, zwłaszcza z obszarami nr 5 i 6.

Enklawa nr 2

Niewielki obszar wyznaczony w bardzo bliskiej odległości od terenów zamieszkałych, stąd znajdujący się już obecnie pod silną presją antropogeniczną. Pomimo małej powierzchni obszar ten należy utrzymać m. in. ze względu na obecność chronionych gatunków roślin typowych dla zmiennowilgotnych łąk, np. kosaćca syberyjskiego.

Enklawa nr 3

Obszar wyznaczony wzdłuż lokalnego cieku. Teren poddawany ciągłej, świadomej ingerencji o charakterze szkodliwym dla obecnych i potencjalnych siedlisk. W obrębie obszaru nastąpiło prawie całkowite zniszczenie występującej tu szaty roślinnej, w tym także zarośli i zadrzewień występujących wzdłuż cieku wodnego. Realizowane są prace ziemne polegające na znaczącym pogłębieniu i poszerzeniu cieku wodnego (Fot. X – Y), co niekorzystnie wpływa na warunki wodne w jego pobliżu, m.in. poprzez zmniejszenie wilgotności gleb i gruntów.

Aktualnie w obrębie enklawy nie występują gatunki chronione lub też zostały one zniszczone. Istnieją uzasadnione wątpliwości w zakresie możliwości introdukcji na tym terenie gatunków chronionych gdyż w podłożu odślaniają się łąki trzecieorzędowne nie zapewniające odpowiednich

warunków gromadzenia wody i stąd przetrwania cennych siedlisk. Warunki tego typu zapewniają natomiast płaty utworów piaszczystych występujące na północ od cieku w pasie wzdłuż aktualnej granicy zabudowy mieszkaniowej.

Głównym wnioskiem z wizji lokalnej jest potrzeba zatrzymania dalszej dewastacji terenu i niszczenia spontanicznej roślinności, w tym potencjalnie gatunków chronionych. Jest wielce prawdopodobne, że występujące w pobliżu tej enklawy, częściowo zniszczone łąki trzęślicowe, w sprzyjających okolicznościach (brak dalszej dewastacji, właściwy sposób użytkowania) będą się stopniowo regenerowały.

Enklawa nr 4

Bardzo mały obszar w pobliżu pogłębianego i poszerzanego cieku, który podobnie do enklawy nr 3 jest pozbawiany naturalnej szaty roślinnej (Fot. Z – V). Na powierzchni terenu odstaniają łąki trzęślicowe, które nie są podłożem zapewniającym rozwój i możliwość przetrwania cennych siedlisk i skupisk gatunków chronionych, w tym planowanych do introdukcji. Niewielki rozmiar obszaru poddaje w wątpliwość skuteczność ochrony cennych siedlisk i gatunków roślinnych i zwierzęcych.

Głównym wnioskiem z wizji lokalnej jest potrzeba zatrzymania dalszej dewastacji terenu i niszczenia naturalnej roślinności, w tym potencjalnie gatunków chronionych. Jest wielce prawdopodobne, że występujące w pobliżu tej enklawy, częściowo zniszczone łąki trzęślicowe, w sprzyjających okolicznościach (brak dalszej dewastacji, właściwy sposób użytkowania) będą się stopniowo regenerowały.

Enklawa nr 5

Tylko niewielki fragment w obrębie enklawy ma korzystne warunki wodne dla zachowania i ochrony potencjalnych cennych siedlisk. Znaczna część enklawy jest sucha a w podłożu występują utwory ilaste nie mające zdolności gromadzenia wody. W związku z powyższym teren enklawy jest problematyczny także dla potencjalnej introdukcji gatunków chronionych.

Głównym wnioskiem z wizji lokalnej jest potrzeba połączenia tego obszaru z enklawami nr 1 i 6.

Enklawa nr 6

Teren enklawy jest cenny pod względem przyrodniczym, przez jego obszar przebiega mocno zarośnięty roślinnością krzewiastą cieki. We wschodnim fragmencie naturalna szata roślinna została częściowo zniszczona przez mulczowanie. Bezpośrednio przy północnej granicy enklawy znajduje się cenne siedlisko łąk zmiennowilgotnych, konieczne do objęcia ochroną i

włączenia do projektowanego użytku ekologicznego „łąki na Klinach”. Część południowo-wschodnia enklawy, ze względu na jej położenie na lokalnym wzniesieniu odznacza się znacznie bardziej suchym podłożem i nie stanowi siedliska dla gatunków wilgociolubnych.

Głównym wnioskiem z wizji lokalnej jest potrzeba powiększenia obszaru chronionego poprzez połączenie enklawami nr 1 i 5. Można też zrezygnować z planowanej ochrony najsuchszego fragmentu w części SE enklawy.

Mając na uwadze wskazane uchybienia i mankamenty, w celu prawidłowej i nie tylko czysto formalnej ochrony cennych siedlisk i gatunków chronionych na terenie „łąk na Klinach” konieczne jest ustanowienie użytku ekologicznego zapewniającego optymalne warunki środowiskowe oraz trwałość i ochronę bioróżnorodności tego cennego terenu. Dla zapewnienia skutecznej ochrony kluczowe jest znaczące zwiększenie powierzchni obszaru chronionego, który powinien być też w miarę zwarty. Zapewni to jego większą odporność na różnego typu zagrożenia zewnętrzne. Przedstawiona propozycja granic planowanego obszaru chronionego obejmuje przede wszystkim obecnie istniejące tu jeszcze, najcenniejsze płaty rzadkich typów siedlisk wraz z występującymi na nich gatunkami chronionymi. Należy jednak nadmienić, że propozycja ta nie obejmuje wszystkich przyrodniczo cennych terenów w tym rejonie. Niektóre z nich, wskutek celowego działania zostały w ostatnim czasie częściowo zniszczone. Ich regeneracja, zwłaszcza tam, gdzie nie zostały trwale zniszczone stosunki wodne jest jeszcze możliwa.

Rys. 1. Mapa obszarów proponowanych do objęcia ochroną w ramach użytku ekologicznego „Łąki na Klinach”

**Fot. 1. Wycięta roślinność i rozkopane naturalne koryto ciek
w zachodniej części enklawy nr 3**

Fot. 2. Wycięta roślinność w centralnej części enklawy nr 3

Fot. 3. Wycięta roślinność i rozkopane naturalne koryto ciek w rejonie pomiędzy enklawami nr 3 i nr 4

Fot. 4. Wycięta roślinność i rozkopane naturalne koryto ciek w rejonie pomiędzy enklawami nr 3 i nr 4